

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hatenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi elöljárók, papok és gazdasági egyetemi tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szán, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tér ad a K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postakártyapénztár! osek- és köríring 10,389. szám

Felirat a királyhoz.

A képviselőház hétfői ülésén terjesztette be Nagy Dezső előadó az önálló bank ügyében a királyhoz intézendő feliratot. A nagyérdékű felirat a következőleg szól:

Császári és apostoli királyi Felség!
Legkegyelmesebb Urunk és Királyunk!

Mi a Magyar-, Horvát-, Szlavon és Dalmátországek törvényesen egybegyűlt képviselői hódoló tisztelettel köszöntjük koronás királyunkat.

Midőn Felséged az 1906—911. évekre összehívott országgyűlést megnyitni kegyeskedett, a trónbeszédben ama fejedelmi óhaj-tása hangzott el: „hogy az államélet összes tényezőinek alkotmányos és törvényes együttműködése a jövőben mindig zavartalan maradjon.”

Örömmel hallottuk eme királyi szavakat és vésztük emlékeztünkbe. Örömmel, mert óhajításaink találkoztak. Nekünk is az volt mindenha és marad mindenkoron legfőbb vágyunk, hogy király és nemzet megértsék egymást. Ámde a megértés csak a teljes nyíltságnak és őszinteségnek lehet áldásos gyümölcse.

Az elmúlt 1909. év karácsony havának 22-ik napján megtartott ülésünkben a következő határozatot hoztuk: „A képviselőház Ö Felségéhez hódolatteljes feliratot intéz, amelyben Ö Felsége tudomására hozza, hogy a közös bank szabadalmát meg nem hosszabbítja, hanem az önálló banknak 1911. január 1-ére való felállítását kívánja.”

A közös jegybank szabadalma 1910. december 31-én lejár, szükségessé tehát, hogy ezen halasztást nem tűrő ügyben félreérthetetlen világossággal tárjuk fel Felséged előtt azt az álláspontot, melyet ebben a kérdésben elfoglalni kötelességünknek tartunk. Biztosítani kívánjuk ezzel az ország ügyeinek nyugodt fejlesztését, a trónnak és a Felséged uralkodása alatt álló mindkét állam hatalmi állásának erősségét.

Az önálló jegybank gazdasági önállósításunknak egyik sarkköve. Arról győződünk meg, hogy országunk gazdasági önállósága nélkül az állam és a nemzet vagyonsodása elő nem mozdítható és nem különösen abban a mértékben, amely képessé tenné a nemzetet arra, hogy a nagy világversenyben helyét megállja és a reá sulyosodó,

napról-napra növekvő óriási állami terheket megrázkódtatás nélkül elviselni bírja.

Midőn bennünket áthat ez a tudat, nem követelünk a magunk részére új jogot, hanem kizárólag a Felséged és a nemzet között törvényeinkben biztosított jogunkat kívánjuk gyakorolni.

Ez a jogunk soha vitás nem volt.

Az 1867: XII. t.-cikkben a jegybank sem a közös ügyek, sem a közös egyetértéssel ellátandó ügyek között felsorolva nincsen.

Az osztrák-magyar bank létesítéséről és szabadalmáról szóló 1878. évi XXV. t.-c. 1. §-a, ugyanazon bank szabadalmának meghosszabbításáról szóló 1887. évi XXVI. t.-c. és az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 1. §-a kimondja: hogy az „osztrák-magyar monarchia mindkét államát önálló jegybank felállítása tekintetében kölcsönösen elismert jog illeti meg”, a melynek igénybevétele ezen államok bármelyikének szabad elhatározásától függ.

Midőn az 1906-ban összehívott országgyűlés a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak Ausztriával való szabályozás tárgyában Budapesten 1907. évi október hó 6-án kötött szerződést törvénybe iktatta, ezen alkalommal a jegybank ügyét későbbi elhatározásnak tartotta fenn. A Felséged által kinevezett magyar felelős kormány kijelentette ekkor, hogy a jegybankra nézve a szabadkéz politikáját biztosította a nemzet számára.

Ennek a ténynek hatása alatt tárgyalta a magyar országgyűlés és ennek képviselőháza az Ausztriával kötött fenti szerződést és iktatta azt törvénybe Felségednek szentesítő hozzájárulásával.

Felségednek ez a szentesítő ténye és az a körülmény, hogy Felséged felelős kormányát, ezen kijelentése dacára, bizalmában továbbra is meghagyni kegyes volt, úgy a kormányt támogató törvényhozó testület tagjaiban, mint a nemzetben, joggal azt a meggyőződést gyökereztetette meg, hogy az osztrák-magyar bankszabadalmának 1910. évi december 31-én való lejártakor a nemzet jogának gyakorlása elé akadály nem fog gördíttetni.

Megerősítették ebben a nemzetet az 1908. évi XII. t.-c. XXI cikkéhez csatolt „különleges határozmányok”, amelyeknek értelmében az önálló magyar jegybanknak kilátásba vett felállítása esetére „az osztrák-

magyar monarchia két állama között kölcsönös állampénzügyi szolgáltatások és kötelezettségek miként való teljesítésére” külön kikötések létesítettek. Ezek a „különleges határozatok” hasonlóképpen elnyerték Felséged szentesítő hozzájárulását.

A jegybank ügyében további lépés volt az, hogy a képviselőház 1907. évi december hó 11-én tartott ülésében elhatározta, hogy a bankkérdésnek a kormány közreműködésével való előkészítése céljából parlamenti bizottságot küld ki. E bizottság munkálkodását a Felséged bizalmát élvező kormány közreműködésével folytatta és olyan értelmű javaslatot terjesztett a képviselőház elé, hogy „az osztrák-magyar jegybanknak 1910. évi december 31-én lejáró szabadalmát nem hosszabbítja meg, hanem utasítja a kormányt, hogy az önálló jegybank felállítása iránt minél előbb törvényjavaslatot terjesszen a képviselőház elé.”

Felséged lelépett kormánya, az 1909. évi április hóban bekövetkezett kormányválság alkalmával nyilatkozta ki, hogy Felséged a fentebb részletesen elősorolt előzmények ellenére a nemzet ezen jogának gyakorlásához hozzájárulását megadni nem hajlandó.

Lehetetlennek tartjuk, hogy a nemzet, fejedelmi szó által akadályoztassék meg jogának gyakorlásában és tartassék vissza gazdasági előhaladásában.

Az önálló magyar jegybankhoz való jogunk gyakorlására az idő: 1910. december 31-én megnyílik. A megnyílt jog gyakorlásának megtagadása eredményében egyenlő lenne magának a jognak megtagadásával. Felséged alkotmányos érzülete ilyen nem akarhat, és ezért bizonyon hisszük, hogy a jog alapján Felséged akarata találkozni fog a nemzet akaratával.

Ezután közgazdasági szempontból is megvilágítván a kérdést, az Ausztria és Magyarország közötti viszonyt fejtegeti behatóan a felirat. Végül pedig így fejeződik be:

Az a meggyőződésünk, hogy két önálló bank létesítése a két állam hadi készültségét is csak előnyösen fogja érinteni. Az a hivatást, amely ebben a tekintetben esetleg a jegybankra hárulhat, az önálló magyar jegybank bizonyára képes és kész is lesz a maga részéről is teljesíteni s így nincsen semmi ok annak feltevésére, mintha a két külön jegybank e részben együttesen kevesebb biztosítékot

nyújtana, mint a ma működő közös jegybank.

Felséges Urunk, Királyunk! Felségedet megillető mély tisztelettel és hódolattal, de teljes őszinteséggel kívántuk a helyzetet Felséged színe előtt feltárni. A magyar országgyűlés képviselőháza szükségesnek látta, hogy közvetlenül forduljon Felségedhez ezen feliratában és ekként hozza [Felséges Urunk és királyunk tudomására azt, hogy a magyar országgyűlés képviselőháza a közös bank szabadalmának lejártakor az önálló magyar jegybanknak felállítását kívánja.

Hódoló tisztelettel tesszük ezt, abban a reményben, hogy Felséged a nemzet ezen elismert jogának érvényesülését akadályozni nem fogja. A nemzetnek a szentesített törvényekbe vetett hitét renditené meg, ha arról kellene meggyőződnie, hogy a törvényben foglalt jogok megvalósítása elé állandóan akadályok gördíttetnek. Csak a törvény és a nemzet jogainak érvényesülése biztosíthatja a nyugodt kormányzást és Felséged népének boldogságát.

Kik egyébiránt mély hódolattal vagyunk

Magyar-, Horvát-Szlavon- és Dalmátországek képviselői.

Kelt Budapesten, a magyar képviselőház feliratai bizottságának 1910. évi január hó 20-án tartott üléséből

Ráthay László s. k. Nagy Dezső s. k.
h felirati bizottság a felirati bizottság elnöke. előadója.

POLITIKA.

A Khuen-Héderváry kormány hétfőn a magyar országgyűlés, valamint a főrendiház előtt is bemutatkozott. Khuen-Héderváry gróf mind a két helyen felolvasta a maga kétértelmű programját éles közbeszólások nyilaitól kisérvé.

Sajnálatos volt, hogy az előre megállapított harcmódot a Justh-párt hevesebb tagjai nem tudták betartani és az igazi ellenség helyett, a fegyverbarát Kossuth-párti házelnök ellen harcoltak. Ezzel aztán igen jó szolgálatot tettek Héderváryéknak — akaratlanul. Csak aztán így ne történjék a választások idején is, hogy a míg a lényegileg egy programot valló függetlenségi pártok egymás ellen vitatkoznak, addig az őszeres, régi darabontok pokoli vigyorgások között, magukhoz kaparintsák a hatalmat.

Igy aztán a királyi kéziratok mai napig is a képviselőháznál vannak és a méltóságos főrendeknek írások,

bizonyítványok nélkül kellett elhígy-jék, hogy Héderváry urék miniszte-rek. Itt is szokatlan kemény szavak hangzottak el, különösen Vay Gábor gróf és Prónay Dezső báró és Károlyi Mihály gróf részéről. Az utóbbi szemére lobbantotta azt, hogy a legnagyobb részben földmivelő ország érdekeiért, semmi biztosítékot nem nyújt a kormány.

Kedden már nyugodtabban tárgyalták a képviselőházban a királyi kéziratokat. A pártok mindenike bizalmatlanságát nyilvánította a kormány iránt. Ellenben Andrássy Gyula gróf Héderváryhoz pártolt.

A vita még napokig eltarthat.

A szegénységről és a gazdagságról.

Egyik vidéki heti lapban olvastam a „Gazdagság és szegénységről” cím alatt egy patriarchalis hangú „elmefuttatást.” (Ilyen patriarchalis hangon írták valaha a szép históriákat, Rozimündát, Genovét, de hát azóta a gőz és villanyosság, a repülőgép korszakát éljük s ha az igazság mindig ugyanaz is: ma már mélyebb a gondolat, mélyebb a kifejezés és mások az elmék, melyek azt hallgatják.) Maga az író fölsóhajt elme-futtatása végén, hogy eme tétel fölött elmélkednünk kellene valameny-nyiünknek, de hát ha fel sem is sóhajtott volna, én amugy is elmélkednék felette... Mert e fölött elmélkedni: boldogságom.

És miután az a cikk a mit én olvastam, engem meg nem nyugtatott, — elmondom az én megnyugvástomat.

Aki ránéz cikkem címére és összeveti a másik címmel: láthat mindjárt külső különbséget. Elül tettem a szegénységet, utána a gazdagságot. Így kívánja lelkem logikája, mert szeretem, mert imádom a szegény... a szegény embert.

Beszélek tehát a szegénységről és a gazdagságról.

Ne mondja nekem senki, hogy ideálokat nem szabad az embernek az ő lelkében felállítania! Az ösztönök uralma váltja ki őket! Bolondulok az ideális társadalom fönséges gondolatáért s ez az én elmémnek legnagyobb boldogsága. Megis mondom, hogy miért? Az ideálokat nem azért építi az emberi szív és az emberi agy, hogy azokat rögtön tetté formálja az akarat, a kéz... ugyanabban az emberben! Az eszmény képek arravalók, hogy affelé törekedünk..., így halad a világ lépésről-lépésre előre. Az ideák és ideálok arravalók, hogy azokat beplántáljuk utódainkba, mert meg fogják ők valósítani, mint a hogy mi megvalósítottuk őseink reánk hagyott eszményi örökségeit! És a mi utódaink ezernyi ezer újabb ideát fognak termelni a megvalósulásra... Az Isten keze az idő. Az idő fokozatosan fejleszti és fokozatosan váltja valóra az ideálokat. A tudományt, a tudást ide!

A tudomány az élet legelső megnyilvánulását — valamelyik régi-régi geológiai korban — egyetlen egy sejt életre kelésében keresi.

Igaz ez? Igaz! Sőt tudományos meggyőződés ma már, hogy ilyen lényben jelentkezett az élet legelső szikrája, s a sejt évmiriádok lassu

evolúciója alapján át fejlődött több-sejtű lényvé s kiformálta végeredményes munkájával hosszú, hosszú sort hagyva alárendelt lényekből maga után: az élő lények legtökéletesebbjét, az embert homlokán az Isten tűz csókjával! Nem akarom bizonyítani, hogy az ember ideális lény, ehhez kevés egy cikk kerete, de miután érzem és tudom s be tudom bizonyítani ezt, — egyszerűen csak állítom, hogy az! Földre az eget! Avagy miért imádkozzuk: „Jöjjön el a Te országod”!? Még a teremtés is ideális álmokat élt át, mikor a legtökéletesebb lényt az embert az idők végtelenén a „hatodik” napon, — tökéletlenebb lények hosszú sorozatán át — megszülte! A tudomány és Biblia teljesen fődik egymást! Állítom, hogy a teremtés ösztönében is ideálok működnek. Ragyogó hangulatok, mámoros gondolatok! Hogy ne működne tehát az eszmények ugyanazokban a teremtett lényekben, kiket maga az eszmény őseje szült a világra! Működnek! Mindenekben! A harmatos kis virágban, a hajnalpirban, a zugó orkánban a sötét éjszakában, a világ világosságában... az emberi lélekben!

Oh! a titokzatos, a drága jó Idő! Valóra váltja Ő az ideálokat! Megszülte az embert; valóra váltja az ember eszményképeit.

Az ősember elméjében micsodás fönséges eszmény volt a sok keserves küzdelemben, a mit önmagával és a természettel folytatott az a nyomorult fazonatú viskó, sárral bevert oldalakkal, gyékény tetővel; és ma, ma márványpalotákban lakik az ember! Avagy az ősember koponyájában élt már a márványpalota gondolata? Nem! Annak szivárványos boldogság volt, ha otthagyhatta a bűzhődő barlangodot s kijöhetett a szabad levegőre feltett ideáját megvalósítani: a nyomorult, a rongyos viskót. De már az utódát magasabb igényekhez szoktatta a viskó; a fiának ház kellett... s ime az atyáságos jó idő mire megtermette a „ma” magzatát, nemcsak hogy márványpalotákban sétál, de végtelen különbség van a „tegnap” és „ma” emberének ideái között, szívből és agyban egyaránt. Ez fejlődés történeti tény, ez valóság, ez nem miszusz-máskulusz! Ideálok kellene! (Régen csillagfénynek nevezték: ma lelki fény!) Ideálok kellene! A ma megszületett ideák, a ma emberek életében, ha nem, a holnapéiban megvalósulnak; ez az eszköz, az ideák fokozatos megvalósulásának ténye az eszköz, mellyel haladunk a festi, lelki tökéletesedés felé! És az ideális társadalom eszméje felé való haladás, melyben a legkisebb fokra van leszorítva az emberi szenvedés: szent hitem, hogy minden jóra való agynak és szívnek a legboldogabb gondolata! Az ideális társadalom gondolata nemcsak kell, de érte munkálni, feléje haladni, törekedni kell még akkor is, ha meglepi az agyvelőt a legvégső szörnygondolat: de hát ki valósítja meg a legutolsó eszmény képeket?

... Ennél a gondolatnál, ember, hajtásd le a fejedet és haladj csak csöndesen előre... Az Isten megsegít!...

Ne mondja hát nekem senki, hogy ideálok nem kellene, — és hogy

az ideális társadalom eszméjének felállítására bűn! Ez a legmagasabb emberszeretet!

Ne dobja tehát senki suttyba az „ideális társadalom” gondolatát, — mert ez a suttyba dobás semmi egyéb, mint a régi, lejárt mohamedán filozofia követése.

— Miért tudjunk mi emberek? Nem kell tudni semmit, hisz az Isten ugyanis mindent tud! — Régen lejárt ez a beszéd! (A fölvilágosodás és tudás ma keresztyéni erény. Isteni parancs!)

— Miért állítsuk fel az ideális társadalom magasztos gondolatát? — hisz úgy sem lehet megvalósítani! (Hasonlatos ez a mohamedán filozofia fönti tételéhez.) Na hát én ezt a filozofiát nem követem; kövessék „mohamedán” koponyák! Az embernek még ha buknia kell is és eszményekért bukik, — hej! ez a legmagasztosabb eszménység a világon!

A mi az én agyamban fény és fény az ideális társadalomra vonatkozólag, azt úgy érzem megvalósítják az eljövendő századok miriád gyermekei s az Isten is örövendeni fog azon, ha kevesebb a szenvedés a nyomor és sokkal több a boldogság, a földön mindenfelé... Mert az Isten a Szeretet!

(Folyt. köv.)

Horváth Lajos.

A régi levelekből.

Fennebbi cím alatt a lapok f. é. január 16-án megjelent számában egy 1692-ben fölvetett tanukihallgatási jegyzőkönyvből írtam ki a fontosabbakat, melyek szerint Gagy Györgynek a leánya Sára Gothart Jánosné az ő férjének csábítóját karddal fenyegette meg, s tette alkalmatlanná karját az ölelgetésre.

Ez alkalommal egy végrendeletet közlök szó szerinti másolatokban, kérve székely atyámfiait, hogy az ilyen régi írásokat ne dobják tűzbe leveles ládájukból, mert — sajnos — oly sokat tűzbe hánytak etédi roknaim, nem gondolván arra, hogy mily végtelen kár népeleti viszonyaink és kulturtörténeti fejlődésünk kutatására és ismertetésére.

Az egy negyedívre írott és elég jól olvasható végrendelet így hangzik:

„Anno 1587. die 22 feb. In Possessione Keörispatak, in sede Odvarbelij.

En Ethedij Bakó László Feiedelem veres darabontja Teszemben iollehet felette betegh leven, Mindaz altai, elmemben eppen leven. Ez tiszteletes szemeliek előtt,

Tudnij illik Keörispatakij Feren-cij Mathias, Gergelij Peter, Fabián Pal, mininaijan Keörispatakiak Udvarheliszekken lakok előt. Teszek ilijen Testamentumot. Az Ethedij hatarban, nagy Patakban az mely feöldem vagion, Edgijk feleöl szomszédgia Keörispatakij Gothart Imre, masfelöl Ethedij nagibbik Gedeö mihálj hagiom az két fiamnak felet Laszlo Janosnak ki Keörispatakban lakik, Annak utamra ugian az Ethedij hatarban, az Nijarosban az melij szenafüvem volt, hagian felet Laszlo Janosnak. Eszeket az en magam keszemmél oroztam hagiom en magam is akaratombol senki nem erőltetnem. Szep mezöben vagion ugian aszon hatarban Negy hold földem,

az Ethedij Jakab Andrasnal szalagon egij forintom. Laszlo Janos fiamnak hagiom ha megh valt hattia legyen eövé. Az Laszlo Janos Leinianak Kathanak hagiok egij Derekalt, s egij fonalt.

En fellől megh irt szemelij tudni illik Ethedij Baku Laszlo, vallom Testamentomosoka az fellül megh neveszet szemelieket Ferencij Mathijast, Gergelij Petert, Fabian Palt. az fellül megh irt napon es Esztenoöben.

Mij fellül megh neveszett szemeliek Testamentomosok leven. Ez dolgot pecsetünknek ara való miomasaval megerösítettük

Fide mediante.”

Az így végrendelezett Bakó Lászlónak hihetőleg mostoha fiai voltak László Lőrinc és János. Utódaik közül ma is él Etéden egy család. A Bakó családból minden esetre egy másik fiatalabb Lászlónak a leánya Kata 1634-ben említették mint Gedő István felesége, kinek első férje Gagy István volt. Első férjétől Gagy Ferenc, János és Márton, második férjétől Gedő Mihály és Balázs fiai említettnek.

Bakó Kata másodszor is özvegyen maradt. Férje Gedő István elesett a csatában.

A Bakó családból említették még Bakó István küsmödi, kinek Kata nevű leánya 1793. szept. 29-én mint 59 esztendősebb idősebb nemes Gagy Ferenc 66 esztendőse embernek a felesége.

Jelenleg úgy tudom sem Kőrispatakban, sem Etéden, sem Küsmődön ebből a Bakó családból nincs már e néven senki.

Gagy János.

A „Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjgyulete” székelykereszturi fiókpénztárának megalakításáról.

Tisztelettel jelentjük, hogy a budapesti központ a mai napon az 50 tag tagkönyvét nekünk megfelelően kiállítva, szétosztás céljából megküldötte. Kérjük elsősorban a tagokat, továbbá az érdeklődőket, szíveskedjenek f. hó 29-én, azaz szombaton Walter Ferenc vendéglős éttermében este fél 8 órakor tartandó gyűlésre okvetlenül megjelenni. A tagok jelennek meg annál is inkább, hogy tagsági könyveiket sajátkezű aláírás ellenében átvehessék. Ezen gyűlés a központ utasítása alapján egyszersmind előértekezlet is lesz a fiókpénztár szervezése iránti további lépések megtételére.

Székelykereszturon, 1910. jan. 24.

Hazafias tisztelettel:

Horváth Lajos, Kubának Antal, polg. leányisk. tanár. cipész.

Méhészet.

Meghívó. A székelyudvarhelyköri méhészegyesület rendes és választmányi tagjait folyó évi február 8-án (kedden) d. e. 10 órakor, Székelyudvarhelyen, a vármegyeház kistermében tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívja az Elnökség. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Titkári jelentés az egyesület 1909. évi működéséről. 3. Alapszabályok módosítása, a miniszteri leirat tárgyalása. Megyei méhészegyesületé leendő

átalakulás kimondása. 4. Tiszteker-
ujravalasztása. Az elnöki szék be-
töltése. A választmány kiegészítése.
5. Tiszteletbeli tagok választása. 6.
Pénztárnok jelentése az egyesület
anyagi állapotáról. 7. Kulcsár István
főgimn. tanár ur előadása. 8. 1910.
évi munkaprogram megállapítása.
9. Az értékesítő osztály szervezése.
10. Indítványok. (Az indítványok 4
nappal a gyűlés előtt az elnökség-
hez benyújtandók.) Közgyűlés alkalmával a tanfolyamon készült tárgyak kiállítva lesznek. D. e. 9 órakor választmányi gyűlés tartatik. A méhészet iránt érdeklődőket szívesen látjuk. Székelyudvarhely, 1910. január 24-én.

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a Héderváry-kormány nem lesz darabont;

mondják, hogy a kereskedők reklám-bálján minden reklám lesz;

mondják, hogy a Kossuth utcán kívül, más utcákban senkinek sem szabad kitörni a nyakát;

mondják, hogy a farsang rövidségére való tekintetből, sok házasság elmaradt;

mondják, hogy a héten egy pofozó-gép sem működött;

mondják, hogy a politikai pártok győzelmére a képviselők munkássága befolyással nincs.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget, a szerk.

— **Kossuth-párt Székelykeresztúron.** A 48-as függetlenségi Kossuth-párt Székelykeresztúr központtal a keresztúri választó kerület részéről vasárnap délután megalakult Papp Mózes gimnáziumi igazgató-tanár elnöke alatt. Székelykeresztúr e vármegyének egyik védővára volt mindekoron a törhetetlen függetlenségi politikában. Papp Mózes diadalról diadalra vezette az igazi függetlenségi tábor derék harcosait. Bizalommal hisszük, hogy ezuttal is dicsőséggel fogják hordozni Kossuth apánk kibontott lobogóját. A gyűlésből Kossuth Ferenc pártvezért táviratilag üdvözölték.

— **Vármegyei közgyűlés.** Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága február 3-án (csütörtökön) rendkívüli közgyűlést tart d. e. 10 órakor kezdődőleg s vármegyeház dísztermében. A kibocsátott tárgysorozat különösebb politikai kérdést nem foglal magában. Nincs kizárva azonban, hogy indítvány lesz a Héderváry-kormány iránt való bizalmatlanság ügyében. Kíváncsú tesát a bizottsági tagokminél számosabb megjelenési.

— **A Tanári Kar Szabadiskolájában** az első tanítási órát a számtanból kedden este 8—9-ig, az elemi isk. 4 oszt. tantermében Dózsa Jakab főreáliskolai tanár tartotta meg, melyen a vállalkozásra kész derék ifjúság tekintélyes számban jelent meg. Ma, csütörtökön a jelzett helyen és időben kezd meg Dékán Samu kollegiumi tanár a magyar nyelv tanítását. Jelentkezni a tanfolyam tanárainál órák elején még mindig lehet. A nemes célu intézménnyel jövő számunkban részletesebben foglalkozunk.

— **Szent Antal estély.** A legközelebbi szt. Antal estélyt e hó 30-án (vasárnap) este 8 órakor kezdődőleg a főgimnázium nagytermében igen

változatos műsorral fogják megtartani. A műsor a következő: 1. Ének szt. Antalhoz. 2. Szaval Burnáz Erzsike. 3. Cimbalmos játszik Ferenczy Margit. 4. Szabad előadást tart Dr Várentsik Ferenc orsz. képvis. 5. Ady Endre költeményeiből szemelvényeket olvas Bálint József joghallgató. 6. Zongorán játszik Lántzky Melvin. 7. Szaval Pálffy László joghallgató. 8. Ének Szűz Máriához. Rendező elnök: Dr Várentsik Ferencné. Rendezők: Lakatos Vilma és Szabó Erzsike.

— **Az iparosok szabad lyceumának** vasárnapi műsorát a Dalárda nyitotta meg, a Hej Rákóczi Bercsényi kezdetű kurucnótának művészi előadásával zajos tetszést aratott. Majd Kökösi Albert iparossegéd szavalta el hévvel és ügyesen Petőfi Lehel című költeményét. Végül Ferencz Tivadar főreáliskolai tanár tartott élvezetes előadást a vagyonszerzésről és a nagy tőkék keletkezéséről. A fontos társadalomgazdasági kérdés fejtegetésével a hallgatóság figyelmét mindvégig lebilincselte. Bemutatta a vagyonszerzés módjait és eszközeit a különböző korokban s részletesen foglalkozott a 18. és 19. század gazdasági életével, melynek jellegét az akkor keletkező és rohamosan izmosodó gyáripár adja meg. Ezt fejlődésében új vagyónképződések támogatják: a vasutépítés, gőzhajózás, vas- és kőszénipar stb. A tudomány újabb és újabb találmányok révén kerül a gazdasági élettel vonatkozásba s egy-egy vívmánya óriási lökést ad a vagyonosodásnak. Az ilymódu halmozódó és befolyásra vergődött nagytőkék: takarékpénztárakban, trösztökben stb. egyesülnek. Ezekkel szemben a kis ember tehetetlenül áll s kizsákmányolását az állam sem akadályozhatja meg, mert hiszen az is a mindenható nagytőke hatalmát nyögi és sinyli. De azért van egy védőfegyvere a kisembernek is ezekkel a százkaru polypokkal szemben: a takarékoságban, ami csak úgy fejlődhet ki az egyénben, ha a pénz értékét megismeri. Azért előadó érdekes példákkal illusztrálva a pénz értékét és hatalmát, a megtakarítás módjaira adott igen hasznos gyakorlati utasásokat. A tanulásokban gazdag előadást a közel háromszáz főből álló hallgatóság (ekkor a közönsége 10 éves fennállása óta nem volt a Lyceumnak) általános tapsal honorálta, míg Bíró István bizottsági elnök meleg szavakban köszöntötte meg az előadó közreműködését. Dalárdát pedig mint a rendező bizottság erős és lelkes munkatársát köszönti, mert a mióta az intézmény támogatására sietett, a hallgatók száma megkétszereződött. Elnök mikor a szavalónak a jutalomkönyveket átadja, az ifjúságot önművelésre buzdítja s figyelmét ismételtén felhívja a helybeli Tanári Kör szabadiskolájára. A buzdítás nem hangzott el hiába, mert nyomban az előadás után tekintélyes számú kereskedő és iparos ifjú iratkozott be az ingyenes tanfolyamra. F. hó 30-án (vasárnap) Németh Albert p. ü. titkár tart előadást.

— **Tulipánszövetség helyett Magyar Védő-egyesület.** A tulipánszövetség — Magyar Védő-egyesület vasárnap közgyűlést tartott. Somssich Tihamér gróf országgyűlési képviselő elnökölt a közgyűlésen, a melynek legfontosabb tárgya az alapszabályok módosítása volt. Az okokat, a melyek a vezetőséget az alapszabályok módosításának indítványozására késztették Dobieczy Sándor alelnök ismertette. A közgyűlés vita nélkül hozzá járult az alapszabályok módosításához. Leglényegesebbek ezek közül: 1. Az egyesület neve ezentúl a „Tulipánszövetség“ elhagyásával „Magyar Védőegyesület“. 2. A hazai iparpártolás fontosságának ismertetésére a jövőben előadásokat rendez az egyesület. 3. A vidéki szervezeteket testvéregyesületekké alakítják. 4. A vidéki testvéregyesületeknek megadják a jogot arra, hogy vagyonukat felosztásuk esetén ipari érdekeket szolgáló alapítványok létesítésére fordítsák. A módosítások elfogadása után elterjesztették az ifjúsághoz és a nemzethez intézett szöveget zsebkijáratásnak tervezetét.

— **Az igazgatónő visszaérkezik.** Schiller Irma állami polgári leányiskolai igazgató — mint biztos forrásból értesülünk — holnap visszaérkezik Turócszentmártonban töltött szabadságáról és elfoglalja állását a helybeli polgári leányiskolánál. Igen örvend a növendék-sereg a szigorú, de igazságos igazgatónő megérkezésének. Részünkről is szívesen üdvözljük.

— **Az oklándi ref. bál** iránt, mely február hó 6-án (vasárnap) este 7 órakor Oklándon, a község ház nagytermében lesz, élénk érdeklődés mutatkozik. A mulatságot az egyház rendezi és védnökökül megnyerte Dr Gyarmathy Dezső, Dr Hinléder Fels Ernő orsz. képviselőket, Szabady Tivadar főszolgabíró, Máthé Dénes kir. járásbíró, Tamás Péter szolgabíró, Dr Papp Ferenc, Dr Jakab Zoltán és Dr Ferenczy Gábor ügyvédek. Elnökei: Kelemen Kálmán, Vass Albert, ügyvezető Szotyori Lajos. Borbáth Zoltán főtitkár: Ferenczy Pál titkár, Sipos Béla pénztáros, Zayzon Zoltán és Gáspár Pál ellenőrök. Dr Máthé István, Lukácsffy Elek, Agyagácssy Sándor, Török Sándor, Florián Gyula, Florán József, Gábor Dénes, Baló Géza, Baló Balázs, Baló Viktor, Gellérd István, Szöcs Kálmán, Szöcs István, Sándor Bajász, Vajna Bálint rendező bizottsági tagok. A táncmulatságot megelőzőleg műsor lesz. Nyitány után Kónya Kálmán lelkész szaval, Agyagácssy S. énekkel és Ürmösy József lelkész szaval előadást tart.

— **Protestáns-estély Székelykeresztúron.** A székelykeresztúri protestánsok — mint lapunknak onnan írják — vasárnaponként este 5 órakor vallásos estélyeket szoktak rendezni. Legutóbb f. hó 23-án igen tartalmas és szép műsor keretében tartották meg estélyüket. Az estély egyházi ének közös éneklésével kezdődött. Ezután Botos Imre képezdei s. tanár egy igen érdekes és nagybecsű felolvasást tartott a „Gyermeki lélek és a vallásos nevelésről.“ Szépen kimutatta azt, hogy harmatos és üde gyermeki lélek mily nagyon fogékony az első behatások iránt s micsoda nagy figyelem fordítandó arra, hogy a gyermek lelkét az Isten és annak erkölcsi törvényei fontos hitével töltsék meg szülői; tanítói, egész környezete, annál is inkább, mert ez életboldogság kérdése. Utána Lőrinczy Erzsike okl. tanítónő szavalta érzéssel, lelkesedéssel Váradi Antal remek költeményét: „Az utolsó sor“. Az előbbi felolvasást, mintha megpecsételte volna ez a költemény, ez a szavalat ott a komoly filozof és nevelő sarkalatos elvei, itt azüde leányajkról a költő

főnnséges eszméi, magasztos gondolatai, az érzelem, a szív, a mint a tragédiák és kálváriák rettenetes útján: ujjászületik! Lőrinczy Erzsike nemes egyszerűséggel, lágyan, fuvalomszerűen, majd meg a női szív csak alkotni, — de rombolni nem tudó viharával előadott szavalata; mindnyájunk szemébe könnyeket esalt. „Fiam! a jó Isten megsegített!“, A tanító-képzőintézet alkalmi dal-kara énekelte ezután. Megállták szépen helyüket a fiatalok. Majd Fazekas Pál tanítóképzői kertész szaval. Ábrányi „Keresem az Istent“, c. költeményét adta elő. Fazekas e téren, — elmondhatjuk — művész. A higgadtság, a nyugodtság tökély nála. Előadása alatt nem keres pózt, nem a külsőséget, de a tartalmi hatás magasztos útjain jár: csak végig kellett nézni az arcokat. Könyves szemek, itt-ott siró alakok, megrendült, lehorgasztott fejek, végül a megoldás: mindenki a fölcillló hit. Ezeket fölkelteni művészet! Fazekas Páléért ezekhez! Szokásos dolog az estélyen a „Biblia magyarázat“. Hivatott ember program-pontja ez a papé. Nagy Lajos, a református eklézsia fiatal, érdemben már jó öreg pásztora beszélt: a lelki vakokról. Mélységes eszmékben gazdag ez a pap. Talán egyike a legsikerültebbnek e Biblia magyarázata. A Krisztusban vetett hit — úgy mond — mindenek fölött való, — és ez igaz — mert ő felnyitja a vakok szeméit. Látni, látni minden korok emberének, és hinni a boldogság eljöveteleiben. A hit fénysugarait hintette bele a pap a lelkekbe; a szemek csillogtak a hit égi boldogságának fényétől. Végül felzendült a magasztos, a keresetlen, de mindig főnnséges református egyházi ének. Az Isten dicsőségét az emberek százai énekeltek. Szó esett a napokban arról, hogy az emberek nem keresik Székelykeresztúron a társas összejöveteleket: a sár és sötétség miatt. Hogy a világosságot keressék még a sötétségben és a sárban is az emberek százai, azt bebizonyította ez a protestáns-estély. A terem zsufolásig tömve volt közönséggel.

— **Táncmulatság.** A nagygalambfalvi ifjúsági egyesület és olvasóköri táncmulatsága, melyet minap tartottak meg, úgy erkölcsileg mint anyagilag fényesen sikerült. Valóban előismerés illeti ezért a tantestületet és az intéző köröket. A szereplők mindnyájan kiváló sikerrel oldották meg feladatukat és méltán rászolgáltak a nagyszámu közönség kitüntető tapsaira: A tiszta jövedelem 85 K. 80 fillér. Felülfizettek: Nagysolymosi Konez Ármán 5 K, László Miklós, Feleki Farkas, Gánya János, Kányádi Dénes, Kovács Pál, Kádár Lajos 1 K. Szécsi Károly, Kardalus Mózes 2-2 K, Ferencz József 1 K 60 f, Palka Mihály 60 f. Pozt János és számonosan 40 és 60 f, mint egyleti tagok. Fogadják a rendezőség hálás köszönetét.

Üvegből táplált

gyermek, rózsás és teli arcukká, erősekké és életvidámmá válnak, ha SCOTT-féle csukamájolaj Emulsiót adnak nekik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ-ban

levő tiszta és könnyen emészthető táplálék, gyorsan jóváteszi a táplálkozásnak akármely fogyatkozását.

A Scott-féle Emulsiót nagyon szeretik krém-szerű ízért. Kitűnő bármilyen okból eredő erőhanyatlás és gyengeség ellen.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsió - vasárnaponként a SCOTT-féle emulsiókat a halászi, kőművesi és egyéb vállalkozásokban lehet megvásárolni.

SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE MAROSVÁSÁRHELY.